

Πώς φτάσαμε στη δικτατορία

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΣΚΟΥΡΗ**
v.skouris@realnews.gr

Από μεθαύριο Τρίτη κυκλοφορεί στο βιβλιοπωλείο το βιβλίο του Αλέξη Παπαχελά «Ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης με τα δικά του λόγια». Βιβλίο που βασίζεται στις προσωπικές συνεντεύξεις που ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης παραχώρησε στον συγγραφέα επί μια δεκαετία, στις οποίες μίλησε ανοιχτά για όλους και για όλα. Το βιβλίο αναφέρεται με αποκαλυπτικό τρόπο στα δραματικά γεγονότα της αποστασίας του 1965, στην τρικυμιώδη σχέση του με τον Κωνσταντίνο Καραμανλή, στον ανταγωνισμό με τον Ανδρέα Παπανδρέου και στον ρόλο του εκδοτικού κατεστημένου στις πολιτικές εξελίξεις. Ο πρώτος τόμος του βιβλίου του Αλ. Παπαχελά περιλαμβάνει την περίοδο 1942-1974, ενώ ο δεύτερος, που θα κυκλοφορήσει το νέο έτος, περιλαμβάνει την περίοδο 1975-2016.

Η Realnews προδημοσιεύει σήμερα το παρασκήνιο των επαφών του Κωνσταντίνου Μητσοτάκη παραμονές της χούντας: Τους διαλόγους που είχε με τον βασιλιά σε έναν περίπατο στον κήπο του παλατιού στο Τατόι, αλλά και τι συζήτησε σε μια μυστική συνάντηση με τον Ηλία Ηλιού και τον Αντώνη Μπριλλάκη από την ΕΔΑ, σε μια ύστατη προσπάθεια αποτροπής της δικτατορίας. «Η δικτατορία οφείλεται στον ελληνικό πολιτικό κόσμο, έχει την ευθύνη ο ελληνικός πολιτικός κόσμος», εκτιμά μεταξύ άλλων ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης.

Ο περίπατος με τον βασιλιά στο Τατόι

Η πολιτική κατάσταση της περιόδου, πάντως, ενέπνευσε σοβαρές ανησυχίες. Ηδη από τον Μάρτιο του 1966, ο Σάββας Κωνσταντόπουλος έδινε διαλέξεις στο ξενοδοχείο «Χίλτον» για την αναγκαιότητα κήρυξης δικτατορίας. Ο στρατηγός Θρασύβουλος Τσακαλώτος έχει αποκαλύψει ότι από τον Σεπτέμβριο του 1966 γίνονταν μυστικές συσκέψεις ανάμεσα σε στρατηγούς, στις οποίες έπαιρναν μέρος και οι Κανελλόπουλος και Παπανδρέου, με αντικείμενο την κατάλυση της Δημοκρατίας. Διάχυτη ήταν η αίσθηση ότι το πραξικόπημα θα υποκινούνταν από τον βασιλιά και θα περιελάμβανε ανώτατους αξιωματικούς, πιστούς στο στέμμα. Ο Μητσοτάκης συνάντησε διάφορους πολιτικούς, μεταξύ των οποίων και τον Κανελλόπουλο, για να μοιραστεί τις ανησυχίες του. «Ξέραμε όλοι ότι κάποιο πραξικόπημα, κάποια εκτροπή, θα γίνει, δεν μπορούσε να συμβεί διαφορετικά. Εγώ τότε, μεταξύ των άλλων που είδα, είδα τον Παναγιώτη τον Κανελλόπουλο. Ήταν εμφανές πού το πήγαινε, τώρα που τα σκέφτομαι εκ των υστέρων. Ήταν ένα κρίνο πράγμα, με άκουσε, "να μην ανησυχείτε" μου είπε ψυχρότατα, "όλα τα πράγματα είναι υπό έλεγχο", και έφυγα. Αλλά η κουβέντα με τον βασιλιά είχε πολλή αξία, τον είδα στο Τατόι. Όταν μίληκα μέσα, μου λέει "Σεις κύριε υπουργέ, περπατάτε", λέω "Ναι, μεγαλειότατε, περπατώ". "Ε, να τα πούμε", μου λέει, "περπατώντας". Και κάναμε μία μεγάλη βόλτα εκεί στο Τατόι δέκα μέρες πριν από το πραξικόπημα, τότε που έκανα τουρ και τους βρήκα όλους έναν έναν για να προσπαθήσω να προλάβω. Σκεφτόμουν αφελώς να του πω ότι θα γίνει δικτατορία και τι θα γίνει. Εκεί λοιπόν που κάναμε τον περίπατο, του λέω: "Εγώ, μεγαλειότατε, δεν μπορώ να καταλάβω πού το πάτε. Και παρακαλώ πολύ να μου εξηγήσετε, με αυ-

Οι ανησυχίες και οι επαφές του Κωνσταντίνου Μητσοτάκη παραμονές της χούντας, όπως αποτυπώνονται στο νέο βιβλίο του Αλέξη Παπαχελά

τό το οποίο κάνατε, ανατροπή της κυβέρνησης Παρασκευόπουλου, ματαιώση της απλής αναλογικής, δώσατε στον Γεώργιο Παπανδρέου την απόλυτη πλειοψηφία, την οποία δεν την είχε. Διότι δύο πράγματα είναι πλέον βέβαια, πρώτον σκοτώνετε εμάς το κόμμα του Στεφανόπουλου, που με την απλή αναλογική θα είχαμε μία παρουσία η οποία μπορούσε να είναι υπολογισίμη, και το δεύτερο το οποίο πετύχατε ήταν να δώσατε στον Παπανδρέου τα αντιβασίλικά συνθήματα, τα οποία, λυπούμαι που το λέω, μεγαλειότατε, είναι πολύ δημοφιλή σήμερα. Κατά συνέπεια, θέλω να μου εξηγήσετε πού την πάτε τη δουλειά, είστε έτοιμος να παραδώσετε στον Γεώργιο Παπανδρέου την εξουσία;". Λέω: "Δεν μου είναι δυσάρεστο, από και προέρχομαι εγώ, εγώ είμαι σαρξ εκ της σαρκός του Κέντρου, αν γίνει το Κέντρο κυβέρνηση, δεν έχω καμία αντίρρηση. Εσείς όμως είστε έτοιμος να πάτε στο Σύνταγμα να δώσατε λόγο στον κ. Λαμπράκη;" Δεν μου μιλούσε λοιπόν, και του λέω "Μεγαλειότατε, υπ' αυτές τις συνθήκες πιστεύω πως δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι αυτό το οποίο προετοιμάζετε είναι δικτατορία". Δεν μου είπε όχι, δεν μου απάντησε καθόλου, το άφησε και πέρασε. Δεν ήμουν ο μόνος που ανησυχούσε, κατά βάθος ανησυχούσαν όλοι, εκτός από τον Γεώργιο Παπανδρέου, ο οποίος ζούσε στον δικό του κόσμο. Αλλά η Αριστερά ανησυχούσε, ο Ηλίας Ηλιού, ο οποίος ήταν πολύ σοβαρός άνθρωπος και βαρύς, με επεσκέφθη τότε, μαζί με τον Αντώνη Μπριλλάκη. Με τον Αντώνη τον Μπριλλάκη εγώ είχα πολλή φιλία, αλλά και με τον Ηλιού είχα πολλή φιλία, τον αγαπούσα πολύ και ήταν συνομιλητής μου, συνομιλητής αληθινός. Ο δε Μπριλλάκης ήταν πατριώτης μου, Χανιώτης, ήταν στην ΕΠΟΝ, είχε λαμπρά αντιστασιακή δράση, ήμουν και δικηγόρος του, για ένα διάστημα που δεν ήμουν φυλακή. Ήμουν δικηγόρος στο γερμανικό στρατοδικείο, στο μεσοδιάστημα των φυλακίσεών μου, και τον είχα υπερασπιστεί κιόλας, και τον γνώριζα καλά. Ηρθε λοιπόν ο Ηλιού με τον Αντώνη τον Μπριλλάκη, για να μου πούνε τι νομίζεις. Για να μου πούνε ότι υπάρχει κίνδυνος, κινδυνεύει η δημοκρατία και να ψηφίσουμε την κυβέρνηση της ΕΡΕ, εμείς οι προδότες. Εγώ βγήκα από τα ρούχα μου. Είπα τα πι, τα νι και τα ξι που έλεγε ο μακαρίτης ο παππούς μου, και τους είπα: "Αίσιχτιρ, δηλαδή εμείς θα είμαστε οι προδότες,

θα μας φτύνετε εσείς, για δεύτερη φορά ζητάτε από μας να μπούμε στον ντορό, ε, λοιπόν αυτό το πράγμα δεν γίνεται, δεν το κάνω με τίποτε". Αλλά και πέραν τούτου, δεν είναι μόνον αυτό, είπα ότι και να θέλω να το κάνω, δεν μπορώ, διότι από την ώρα που φάνηκαν στον ορίζοντα οι εκλογές, ο Γεώργιος Παπανδρέου είχε πάρα πολύ μεγάλη άνεση να μου πάρει δύο τρεις βουλευτές από τους δικούς μας και να μην έχουμε πλειοψηφία, η πλειοψηφία μας ήταν οριακή. Τους έδωξα, αλλά εκείνη την ώρα σκέφτηκα, θα γίνει δικτατορία, ας κάνω μία τελευταία προσπάθεια, και τους λέω την ώρα που φεύγαμε: "Θα σας κάνω, λέω, μία πρόταση, εάν είστε διατεθειμένοι, εγώ αναλαμβάνω την ευθύνη, δεν χρειάζεται να ρωτήσετε κανέναν άλλο, εγώ θα στηρίξω την κυβέρνηση του Κανελλόπουλου, υπό την προϋπόθεση ότι εσείς θα αποσχετε, εγώ θα ψηφίσω, εμείς θα ψηφίσουμε και εσείς θα αποσχετε, διότι έτσι λύομε και το άλλο πρόβλημα, αυτό της πλειοψηφίας, και εγώ είμαι έτοιμος να βοηθήσω να βοηθήσετε και εσείς". Μου είπαν ότι θα το σκεφτούν, δεν μου απάντησαν ποτέ και δεν μπορούσαν και να το κάνουν, αυτό ήθελε κάποια τα οποία δεν είχε δυστυχώς η Αριστερά εκείνη την εποχή. Όταν τα είπα αυτά και τα έγραψα ο Ηλιού τα διέψευσε πολύ συγκρατημένα, είπε ότι δεν θυμόταν ακριβώς κ.λπ. Τα πράγματα είναι ακριβώς όπως τα λέω. Ετσι λοιπόν η δικτατορία έγινε, από σφάλμα, εκεί θέλω να καταλήξω, η δικτατορία οφείλεται στον ελληνικό πολιτικό κόσμο, έχει την ευθύνη ο ελληνικός πολιτικός κόσμος. Οδήγησε τον τόπο σε αδιέξοδο, με τις εσφαλμένες ενέργειές του, με τις εμπάθειές του και με τη δυσκολία να πάρει ορισμένες αποφάσεις, διότι κινούμαστε με βάση τα κλισέ».